

התפרצות כלבת בצפון ישראל

Rabies Outburst In North Israel

מוריה פנחסי

moriyapinhasi@gmail.com

054-4821138

נועה חזן

noahazan48@gmail.com

052-3677241

המגמה לרפואת חירום
סמינר מנהיגות במצבי משבר

3.....	תקציר:
6.....	הקדמה:
7.....	על מחלת הכלבת
8.....	מחלת הכלבת בישראל-החיסון האוראלי לחיות הבר בישראל
11.....	הגורמים להתבססות המחלה בישראל
14.....	השלכות ההתפרצות
16.....	הנחיות לתושבים
17.....	שאלת המחקר
18.....	מבנה המצגת
19.....	שיטות וחומרים:

תוכן עניינים

21.....	תוצאות הראיונות.....	תוצאות:
30.....	תוצאות השאלונים.....	
49.....	מודעות התושבים.....	דיון:
51.....	חשיבות הסניטציה.....	
52.....	החיסונים האוראליים.....	
53.....	התמודדות הרשויות.....	
54.....	מבט לעתיד.....	
55.....	מגבלות המחקר.....	
56.....	סיכום הדיון.....	
57.....	ביבליוגרפיה.....	
58.....	נספחים.....	

באוקטובר 2017 החלה התפרצות נרחבת של מחלת הכלבת בישראל בעיקר בתנים ובאזור צפון הארץ. מטרת המחקר היא לבחון האם הנחיות והוראות הגופים האחראיים על מניעת התפשטות הכלבת, אכן ידועות ומיושמות ע"י תושבי האזורים האפידמיים.

זהו מחקר חתר בו בוצעו 4 ראיונות עומק

יחד עם הפצת שאלונים לתושבי הארץ.

לשאלון ענו 442 תושבים והם חולקו ל:

קבוצת מחקר - תושבי צפון הארץ - שכללה 217 תושבים

וקבוצת ביקורת - תושבי שאר הארץ - שכללה 225 תושבים.

מתוצאות המחקר ניתן לראות שתושבי הצפון ובייחוד אלו

שלא מתגוררים בעיר- מדווחים שהם מודעים יותר

להנחיות שקיבלו בנוגע לכלבת ואף יותר מיישמים אותן.

לעניות דעתנו, המודעות בצפון אכן טובה יחסית

לשאר הארץ אך יש עוד מקום לשיפור. בנוסף, יש

להעלות את המודעות בשאר אזורי הארץ.

הכלבת מלווה את ישראל מאז ומתמיד.
לרוב, מתגלים מקרים ספורים של כלבת בשנה.
באוקטובר 2017 החלה התפרצות נרחבת
של מחלת הכלבת בישראל
בעיקר בתנים ובאזור צפון הארץ.

הכלבת היא מחלה נגיפית, המועברת דרך יונקים בלבד.

המחלה בעלת 100% תמותה ולכן חיסון מניעתי הינו קריטי למניעתה.

תסמיני המחלה העיקריים:

ריור, שינויים בהתנהגות, פוטופוביה, הידרופוביה, פרכוסים וקומה.

גורם המוות הוא לרוב פגיעה בדרכי הנשימה.

במקרה של הדבקה- יש לקבל 4 חיסונים, לעיתים 5.

עד לשנת 1960, הכלבת הייתה נפוצה בקרב כלבים.

לאחר שבוצעה הרעלה נרחבת של חיות הבר-

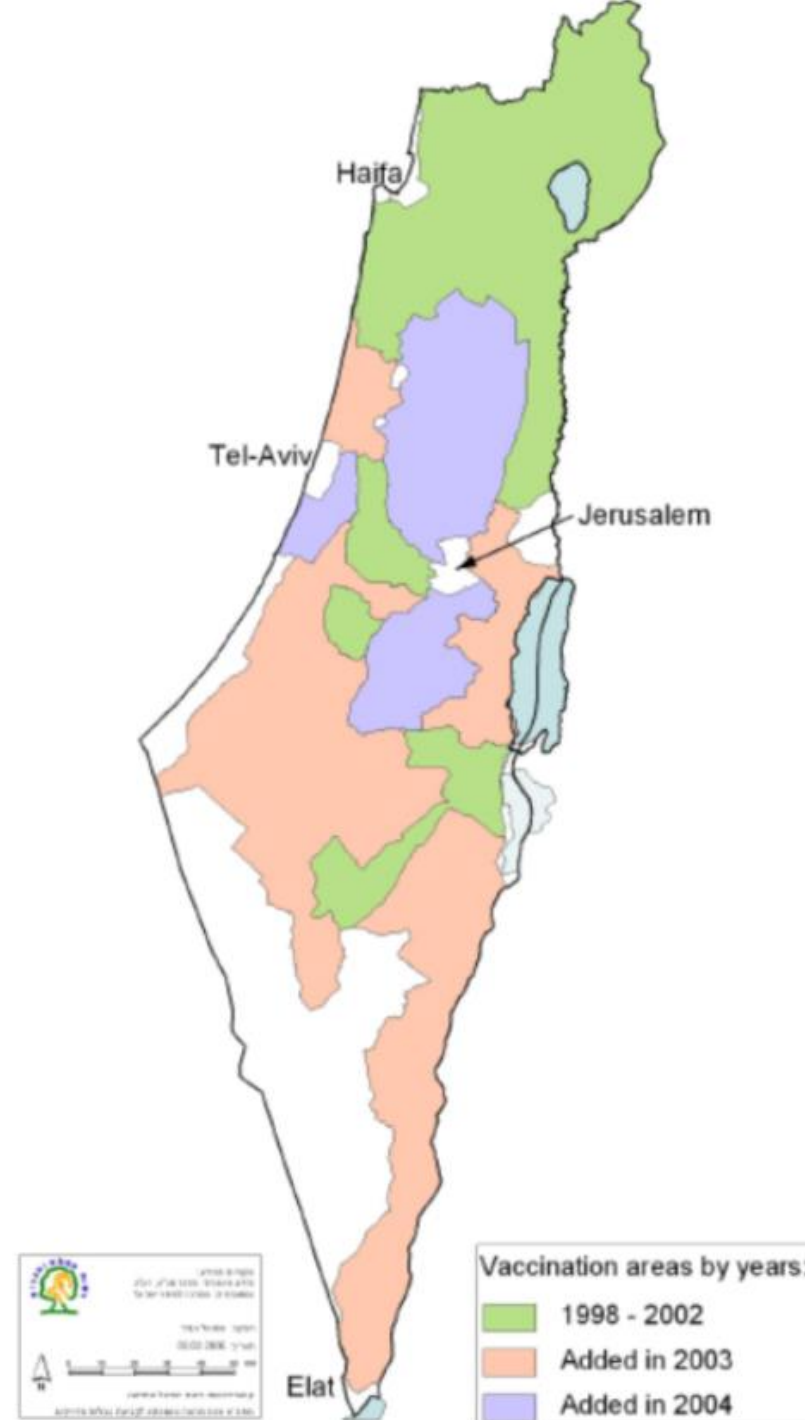
הפכה הכלבת בישראל לנפוצה בקרב תנים ושועלים.

מאז 1998 מפוזרים חיסונים אוראליים בקרב חיות הבר.

הם מפחיתים את מספר הפריטים הנגועים,

אך הם לא מונעים לחלוטין את המחלה.

מפת אזור הפיזור של התרכיב האוראלי בישראל לפי שנים.

טבלה המציגה את נתוני החיסון
האוראלי נגד כלבת בחיות הבר
בשנים 1998-2016

עונה	שטח (קמ"ר)	מספר פיתיונות
סתיו 2008	20,000	350,000
סתיו 2009	20,000	350,000
סתיו 2010	20,000	350,000
סתיו 2011	20,000	500,000
סתיו 2012	20,000	500,000
סתיו 2013	20,000	375,000
סתיו 2014	20,000	375,000
סתיו 2015	12,000	175,000
סתיו 2016	20,000	475,000
סיכום כללי		6,440,000

החיסון האוראלי נגד כלבת חיות בר בישראל 1998 – 2016

עונה	שטח (קמ"ר)	מספר פיתיונות
סתיו 1998	450	7,250
אביב 1999	450	6,950
סתיו 1999	0	0
אביב 2000	3,750	61,500
סתיו 2000	5,210	100,000
אביב 2001	6,000	110,000
סתיו 2001	6,000	110,000
אביב 2002	6,600	110,000
סתיו 2002	6,600	110,000
אביב 2003	15,000	240,000
סתיו 2003	17,000	295,000
אביב 2004	14,000	250,000
סתיו 2004	20,000	350,000
אביב 2005	12,800	185,000
סתיו 2005	20,000	350,000
סתיו 2006	20,000	350,000
סתיו 2007	20,000	350,000

הגורמים להתבססות המחלה בישראל:

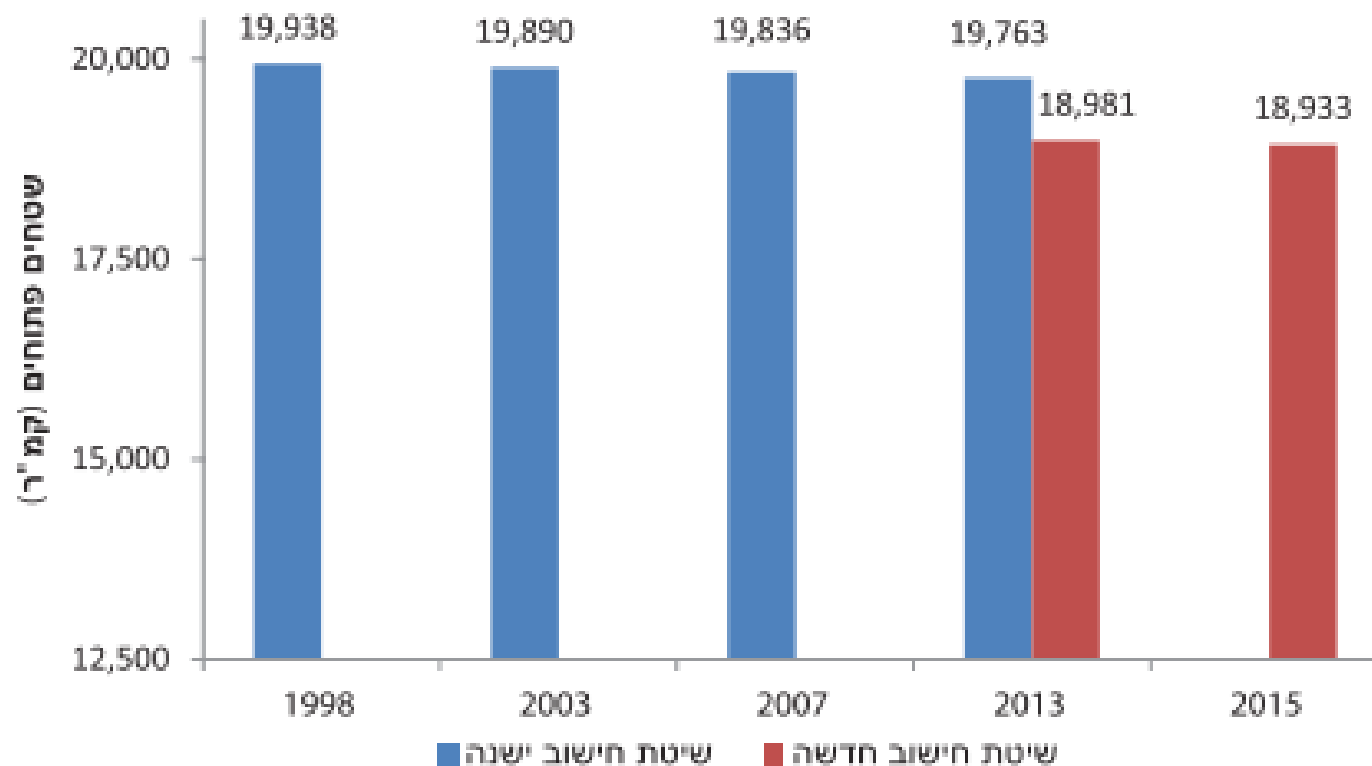
ריבוי מספר התנים בשטחים הפתוחים

מספר התנים ביחס לשטח המחייה

אחוז התנים הממוסנים

איור 1

היקף השטחים הפתוחים בישראל בשנים 1998-2015. אופן חישוב השטחים הפתוחים עורכן על ידי המארג עבור שתי נקודות הזמן האחרונות: 2013 ו-2015. הסיבה לשינוי באופן המיפוי והחלוקה לקטגוריות החל בשנת 2013 היא חוסר אחידות במיפוי, שנובע בין היתר ממקור הנתונים. כיום קיימים נתונים מפורטים יותר (טופוגרפיים וחיה מרחוק), המאפשרים לבצע מיפוי מדויק יותר (פירוט אופן החישוב מופיע בנספח הטכני באתר המארג www.hamaarag.org.il).

הכלבת במספרים בקרב חיות הבר בישראל:

בשנים 2014-2016 התגלו בממוצע 24 מקרי כלבת בשנה.

בשנת 2017, בה התרחשה ההתפרצות, התגלו 74 מקרי כלבת.

מתחילת שנת 2018 עד להיום, התגלו 44 מקרים.

השלכות ההתפרצות:

פגיעה באיכות החיים של תושבים באזורים האפידמיים

פגיעה פיזית באנשים

השלכות כלכליות על התושבים

השלכות כלכליות על המדינה

פגיעה בחיות הבית

מחוז צפון 2016-2017

מחוז צפון 2016-2017: פונים		
2017	2016	לשכה
1,621	1,193	עפולה
534	541	טבריה
1,418	1,540	עכו
894	1,060	צפת
293	278	נצרת
4760	4612	סה"כ

על מנת למנוע תמותה בקרב בני האדם,
פורסמו הנחיות לתושבים מטעם הרשויות השונות.
ההנחיות עוסקות במניעה, הן לפני החשיפה והן לאחריה.

מטרת המחקר:

מטרת המחקר היא לבחון האם הנחיות והוראות הגופים האחראיים על מניעת התפשטות הכלבת, אכן ידועות ומיושמות ע"י תושבי האזורים האפידמיים.

מבנה המצגת בהמשך:

ראיונות עומק עם בעלי תפקידי מפתח בהתמודדות עם הכלבת.

שאלונים שהופצו בכל רחבי הארץ.

לבסוף, נציג את תוצאות המחקר ומסקנותינו.

בוצעו ראיונות עם הבאים:

ד"ר בוריס יעקובסון- מנהל המעבדה לכלבת בבית דגן.

מר עובד נור- ראש המועצה האזורית גלבע.

ד"ר שי רודריג- וטרינר רשותי במועצה אזורית גלבע.

ד"ר רבקה שפר- ראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות.

חלוקת משיבי השאלון על פי קריטריונים שונים:

סה"כ	יש ילד אחד ומעלה	ללא ילדים	מתגוררים בצורת יישוב אחרת	מתגוררים בעיר	נשים	גברים	
217	151	66	154	63	161	56	תושבי הצפון
225	57	168	36	189	155	70	תושבי שאר הארץ
442	208	234			316	126	סה"כ
247							יש חיית משק/ מחמד
195							אין חיית משק/ מחמד

במהלך הראיונות, המרואיינים נשאלו מספר שאלות בנושאים שונים

על מנת להשוות בין דעותיהם בנושא.

להלן השאלות ותשובות המרואיינים השונים.

מה לדעתך הינו הפקטור המרכזי בהתפרצות הכלבת הנוכחית?

מה חשיבות הסניטציה בעיניך?

רשות הטבע והגנים מבצעים דילול אקטיבי של תנים באמצעות ציד.

פעולה זו מדללת את מספר התנים.

בנוסף, ע"י כך ניתן לקבל תמונת מצב אודות אחוז החיסון בשטח.

האם לדעתך הדילול האקטיבי הוא חלק מהפתרון?

בשנת 2015 – פוזרו חיסונים אוראליים בכמות פחותה

משמעותית משנים קודמות, מסיבות שונות.

האם לדעתך דבר זה השפיע על ההתפרצות הנוכחית?

אם היה לך סכום כסף בלתי מוגבל,
לאן היית מנתב אותו בהתמודדות עם הכלבת?

מה לדעתך החשיבות של מודעות הציבור במאבק בכלבת,

והאם נעשה משהו בנידון?

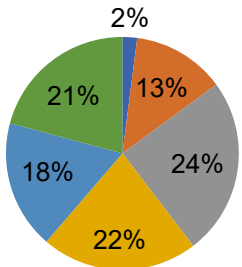
האם הנך בעד / נגד הרעלה המונית של חיות הבר כחלק מהמאבק בכלבת?

האם התפרצות הכלבת הייתה הפתעה עבורך?

להלן השאלות שנשאלו בשאלון שהופץ בקרב תושבי הארץ
ותרשימים המציגים את ההתפזרות של התשובות בקרב קבוצות שונות.

אני מרגיש שהתמודדות הרשויות נגד הכלבת יעילה

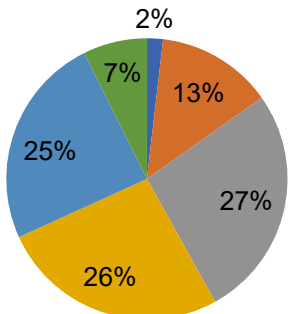
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

40% אינם מסכימים, 21% ללא דעה בנושא

תושבי הצפון

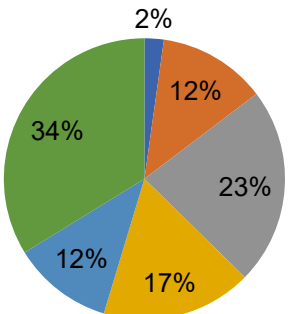
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

51% אינם מסכימים, 7% ללא דעה בנושא

תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

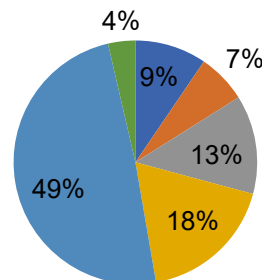
29% אינם מסכימים, 34% ללא דעה בנושא

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- "אני מרגיש שהתמודדות הרשויות נגד הכלבת יעילה". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים.
[2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי הארץ שלא גרים בצפון.

[1]

בגלל הכלבת, אני לא מרגיש בטוח לצאת אל מחוץ לביתי בשעות הערב והחשכה

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

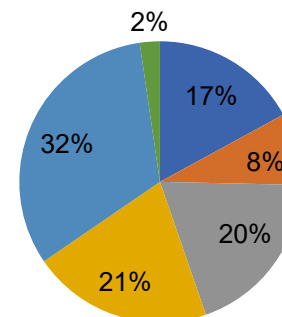

29% מרגישים לא בטוחים לצאת מהבית בחשיכה

[2]

תושבי הצפון

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

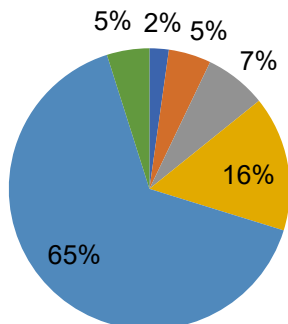

45% מרגישים לא בטוחים לצאת מהבית בחשיכה

[3]

תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

14% מרגישים לא בטוחים לצאת מהבית בחשיכה

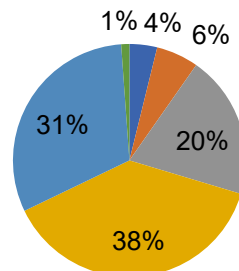
התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- "בגלל הכלבת, אני לא מרגיש בטוח לצאת אל מחוץ לביתי בשעות הערב והחשכה". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי שאר הארץ. [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים.

תוצאות

[1]

אני חושב שאם בעל חיים זר מתקרב אלי, הוא ככל הנראה חולה בכלבת

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

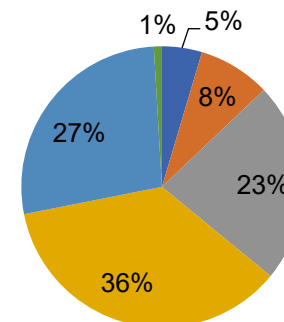

30% מסכימים שיחשדו בבע"ח הנ"ל כחולה בכלבת

[2]

תושבי הצפון

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

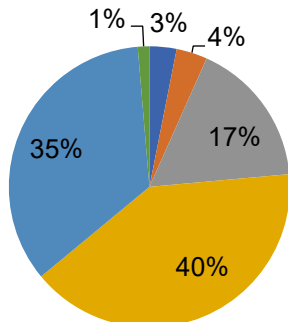

36% מסכימים שיחשדו בבע"ח הנ"ל כחולה בכלבת

[3]

תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

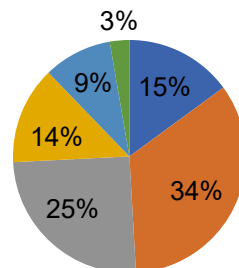
24% מסכימים שיחשדו בבע"ח הנ"ל כחולה בכלבת

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- "אני חושב שאם בעל חיים זר מתקרב אלי, הוא ככל הנראה חולה בכלבת". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי הארץ שלא גרים בצפון.

[1]

אני חושב שאני יודע אילו בעלי חיים יכולים להעביר כלבת

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

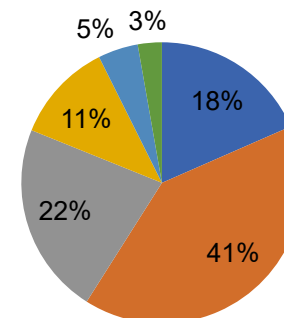

74% חושבים שיודעים אילו בע"ח יכולים להעביר כלבת

[2]

תושבי הצפון

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

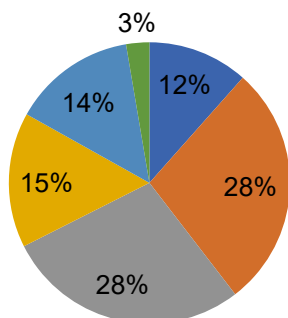

81% חושבים שיודעים אילו בע"ח יכולים להעביר כלבת

[3]

תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

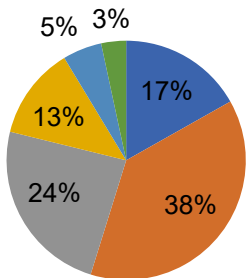
68% חושבים שיודעים אילו בע"ח יכולים להעביר כלבת

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- "אני חושב שאני יודע אילו בעלי חיים יכולים להעביר כלבת". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי הארץ שלא גרים בצפון.

[1]

יש ילדים

■ אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאוד

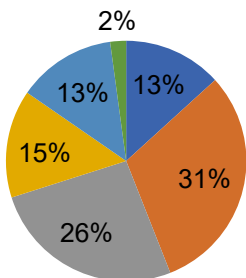

79% חושבים שיודעים אילו בע"ח יכולים להעביר כלבת

[2]

אין ילדים

■ אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאוד

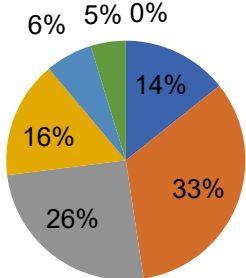

70% חושבים שיודעים אילו בע"ח יכולים להעביר כלבת

[3]

מתגוררים בערים צפון

■ אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאוד

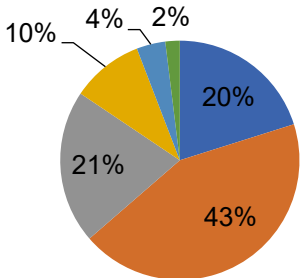

73% חושבים שיודעים אילו בע"ח יכולים להעביר כלבת

[4]

מתגוררים בצורות ישוב אחרות בצפון

■ אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאוד

84% חושבים שיודעים אילו בע"ח יכולים להעביר כלבת

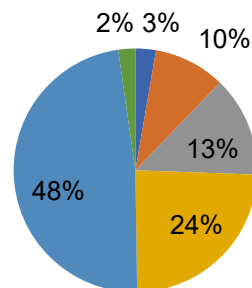
התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- "אני חושב שאני יודע אילו בעלי חיים יכולים להעביר כלבת". [1] התפלגות התשובות בקרב נשאלים עם ילדים. [2] התפלגות התשובות בקרב נשאלים ללא ילדים. [3] התפלגות התשובות בקרב הגרים בערים צפון הארץ. [4] התפלגות התשובות בקרב נשאלים המתגוררים בצורות יישוב אחרות בצפון הארץ.

תוצאות

[1]

אני מרגיש שאני ומשפחתי קיבלנו הנחיות ברורות בנוגע להתמודדות עם הכלבת

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאוד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

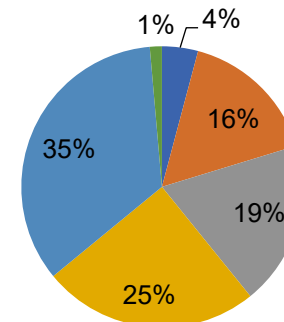

26% מרגישים שקיבלו הנחיות להתמודדות עם הכלבת

[2]

תושבי הצפון

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאוד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

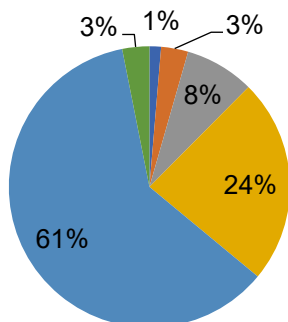

39% מרגישים שקיבלו הנחיות להתמודדות עם הכלבת

[3]

תושבי שאר הארץ

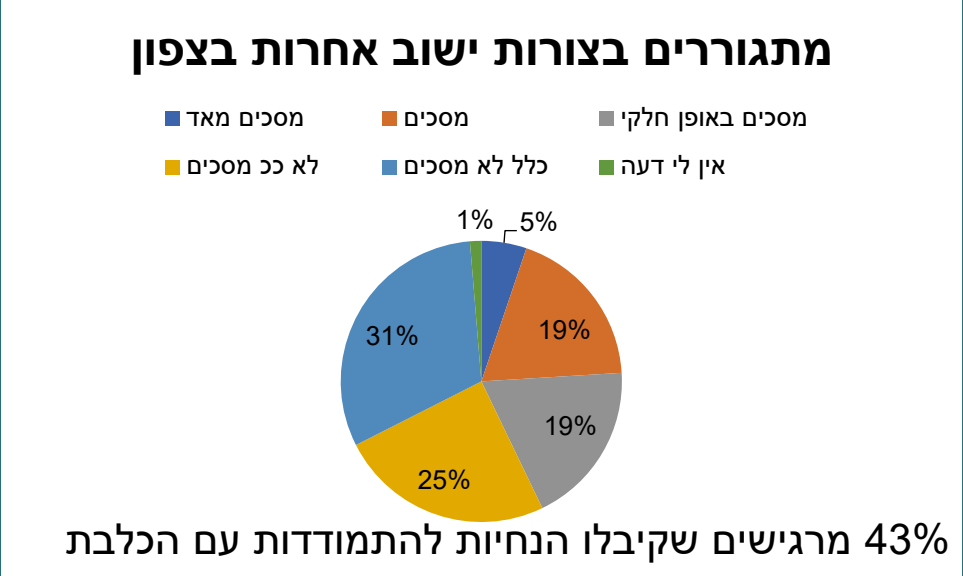
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאוד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

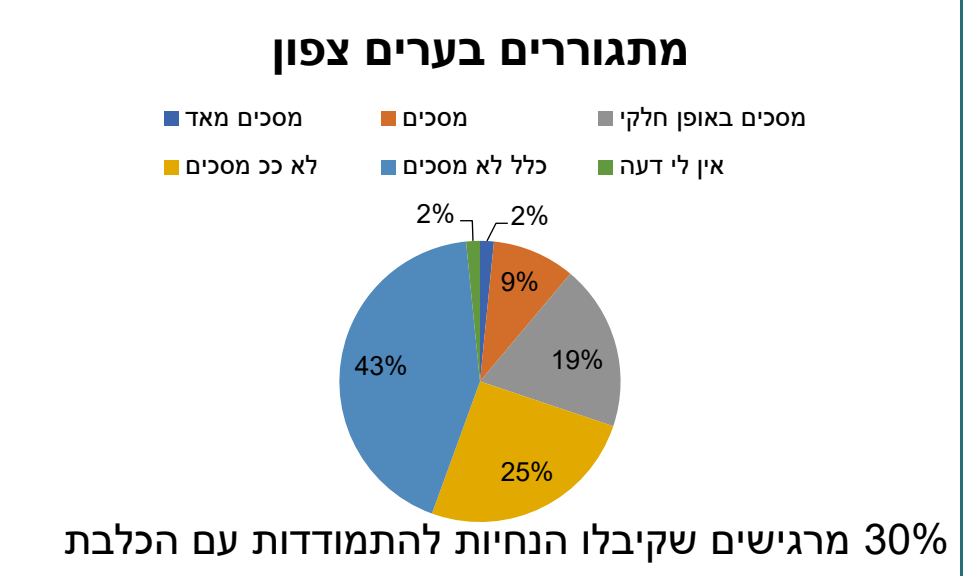
12% מרגישים שקיבלו הנחיות להתמודדות עם הכלבת

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " אני מרגיש שאני ומשפחתי קיבלנו הנחיות ברורות בנוגע להתמודדות עם הכלבת ". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי הארץ שלא גרים בצפון.

[2]

[1]

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " אני מרגיש שאני ומשפחתי קיבלנו הנחיות ברורות בנוגע להתמודדות עם הכלבת ". [1] התפלגות התשובות בקרב נשאלים המתגוררים בערים בצפון הארץ. [2] התפלגות התשובות בקרב נשאלים המתגוררים בצורות ישוב אחרות בצפון הארץ.

תוצאות

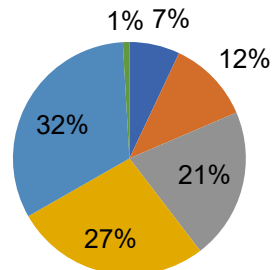
מסכים מאד	סה"כ	יש ילדים	אין ילדים	יש ילדים ומתגוררים בצפון	אין ילדים ומתגוררים בצפון	יש ילדים ואינם גרים בצפון	אין ילדים ואינם גרים בצפון
3%	4%	1%	5%	2%	2%	1%	2%
מסכים	10%	14%	5%	18%	12%	5%	3%
מסכים באופן חלקי	13%	18%	9%	21%	14%	11%	7%
לא ככ מסכים	24%	23%	25%	23%	29%	23%	24%
כלל לא מסכים	48%	38%	56%	31%	42%	58%	62%
אין לי דעה	2%	1%	3%	1%	2%	2%	4%

הטבלה מציגה את התפלגות התשובות בשאלה- " אני מרגיש שאני ומשפחתי קיבלנו הנחיות ברורות בנוגע להתמודדות עם הכלבת "- השוואה בין משיבים עם ילדים לעומת משיבים ללא ילדים, עם וללא חלוקה גיאוגרפית. מבין כלל המשיבים- 26% מרגישים שקיבלו הנחיות ברורות להתמודדות עם הכלבת. בקרב הורים לילדים- 36% מרגישים כך לעומת 15% מהמשיבים שאינם הורים. ובקרב הורים בצפון לעומת הורים בשאר הארץ- 44% לעומת 18% בהתאמה.

תוצאות

[1] אני מרגיש שאם אתקל בבעל חיים משוטט נגוע בכלבת, אדע כיצד לנהוג

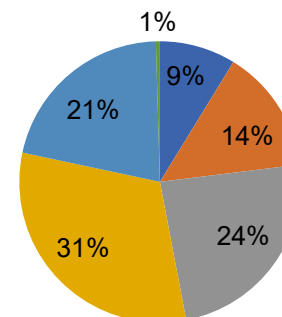
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

40% ידעו כיצד לנהוג במפגש עם בע"ח חולה כלבת

[2] תושבי הצפון

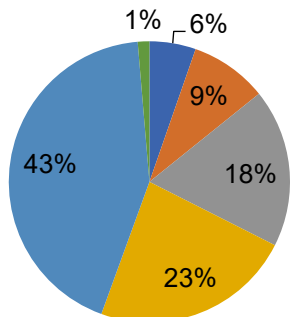
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

47% ידעו כיצד לנהוג במפגש עם בע"ח חולה כלבת

[3] תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

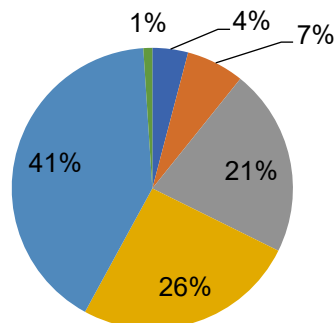
33% ידעו כיצד לנהוג במפגש עם בע"ח חולה כלבת

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- "אני מרגיש שאם אתקל בבעל חיים משוטט נגוע בכלבת, אדע כיצד לנהוג". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי הארץ שלא גרים בצפון.

[2]

אין חיית מחמד/משק

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

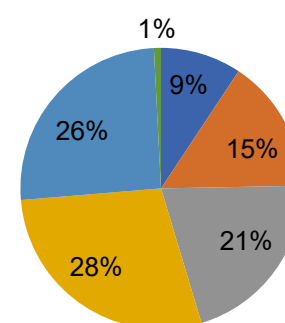

32% ידעו כיצד לנהוג במפגש עם בע"ח חולה כלבת

[1]

יש חיית מחמד/משק

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

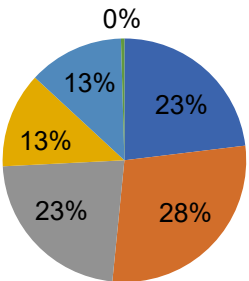
45% ידעו כיצד לנהוג במפגש עם בע"ח חולה כלבת

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " אני מרגיש שאם אתקל בבעל חיים משוטט נגוע בכלבת, אדע כיצד לנהוג". [1] התפלגות התשובות בתשובות בקרב נשאלים שבבעלותם חיית מחמד/ משק. [2] התפלגות התשובות בקרב נשאלים ללא חיית מחמד/ משק.

[1]

אני מרגיש שאם אנשך / אשרט ע"י בעל חיים החשוד כנגוע בכלבת, אדע כיצד לנהוג

- מסכים באופן חלקי
- מסכים
- מסכים מאד
- אין לי דעה
- כלל לא מסכים
- לא ככ מסכים

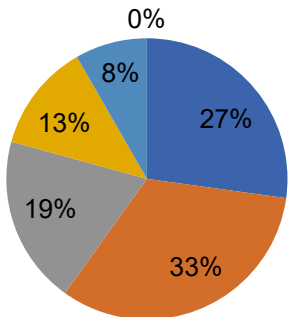

74% ידעו כיצד לנהוג במקרה של פציעה מבע"ח הנ"ל

[2]

תושבי הצפון

- מסכים באופן חלקי
- מסכים
- מסכים מאד
- אין לי דעה
- כלל לא מסכים
- לא ככ מסכים

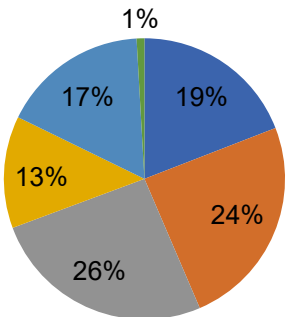

79% ידעו כיצד לנהוג במקרה של פציעה מבע"ח הנ"ל

[3]

תושבי שאר הארץ

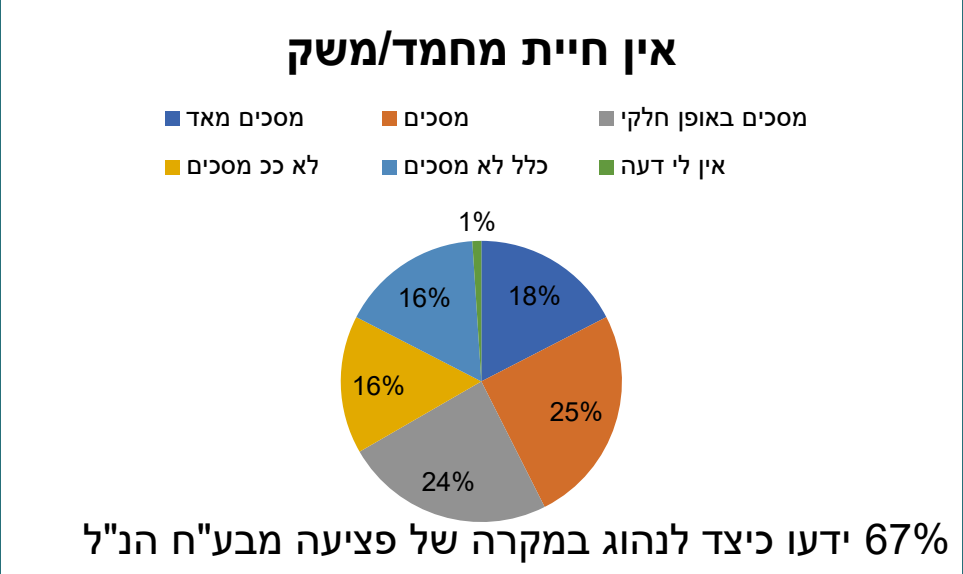
- מסכים באופן חלקי
- מסכים
- מסכים מאד
- אין לי דעה
- כלל לא מסכים
- לא ככ מסכים

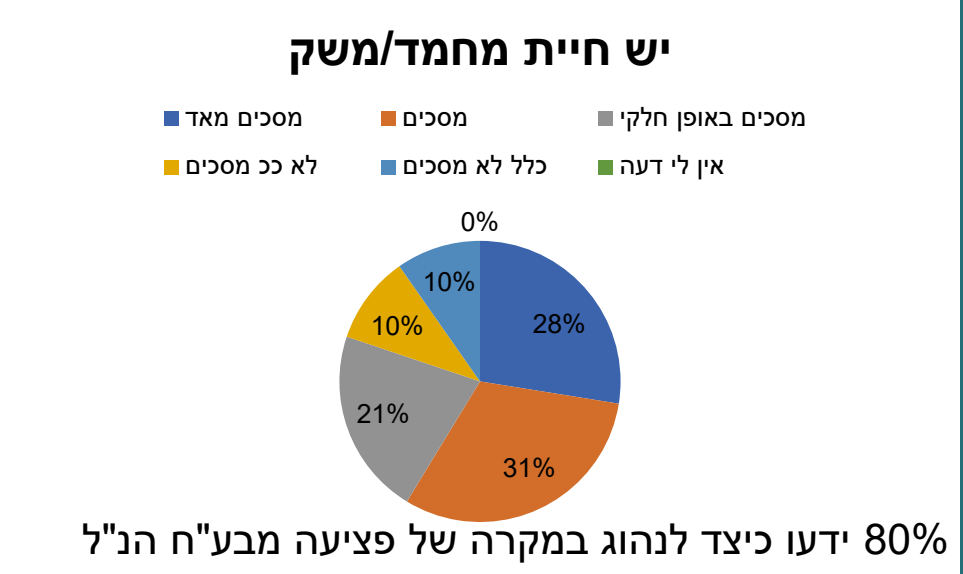
69% ידעו כיצד לנהוג במקרה של פציעה מבע"ח הנ"ל

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- "אני מרגיש שאם אנשך / אשרט ע"י בעל חיים החשוד כנגוע בכלבת, אדע כיצד לנהוג". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי הארץ שלא גרים בצפון.

[2]

[1]

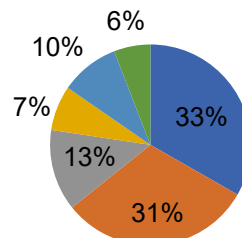

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " אני מרגיש שאם אנשך / אשרט ע"י בעל חיים החשוד כנגוע בכלבת, אדע כיצד לנהוג ". [1] התפלגות התשובות בקרב נשאלים שבבעלותם חיית מחמד/ משק. [2] התפלגות התשובות בקרב נשאלים ללא חיית מחמד/ משק.

תוצאות

כדי להימנע מחיות להסתובב על יד ביתי, אני מקפיד ביתר לזרוק את הזבל לפח סגור בלבד

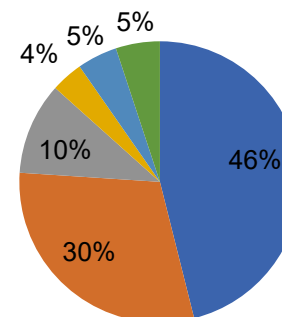
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

77% מקפידים לזרוק זבל בפח סגור, כדי להרחיק חיות

תושבי הצפון

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

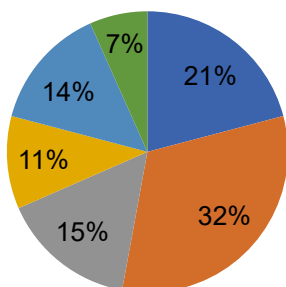

86% מקפידים לזרוק זבל בפח סגור, כדי להרחיק חיות

[2]

תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

68% מקפידים לזרוק זבל בפח סגור, כדי להרחיק חיות

[1]

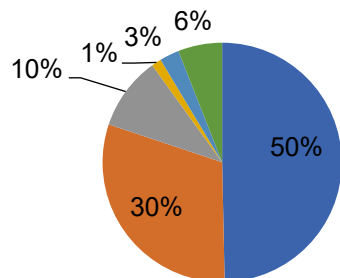
[3]

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " כדי להימנע מחיות להסתובב על יד ביתי, אני מקפיד ביתר לזרוק את הזבל לפח סגור בלבד".
[1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי שאר הארץ. גרים בצפון.

[1]

תושבי הצפון- עם ילדים

אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאד

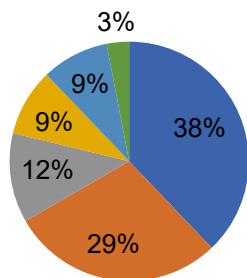

90% מקפידים לזרוק זבל בפח סגור, כדי להרחיק חיות

[2]

תושבי הצפון- ללא ילדים

אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאד

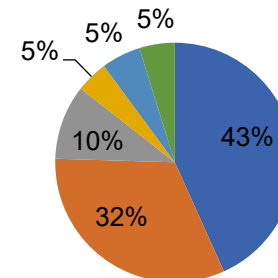

79% מקפידים לזרוק זבל בפח סגור, כדי להרחיק חיות

[3]

כלל הארץ- עם ילדים

אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאד

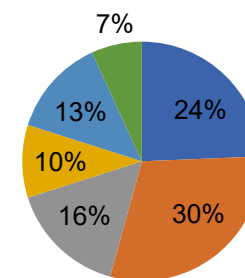

85% מקפידים לזרוק זבל בפח סגור, כדי להרחיק חיות

[4]

כלל הארץ- ללא ילדים

אין לי דעה ■ כלל לא מסכים ■ לא ככ מסכים ■ מסכים באופן חלקי ■ מסכים ■ מסכים מאד

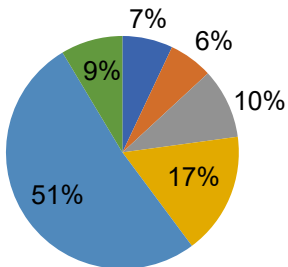

70% מקפידים לזרוק זבל בפח סגור, כדי להרחיק חיות

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " כדי להימנע מחיות להסתובב על יד ביתי, אני מקפיד ביתר לזרוק את הזבל לפח סגור בלבד ".
 [1] התפלגות התשובות בקרב נשאלים עם ילדים המתגוררים בצפון. [2] התפלגות התשובות בקרב נשאלים ללא ילדים המתגוררים בצפון. [3] התפלגות התשובות בקרב נשאלים עם ילדים מכל הארץ, כולל הצפון. [4] התפלגות התשובות בקרב נשאלים ללא ילדים מכל הארץ, כולל הצפון.

אני חושב שצריך לפזר פיתיונות רעילים לבעלי חיים על מנת למגר את הכלבת

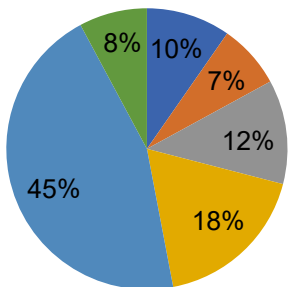
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

23% חושבים שצריך להרעיל את חיות הבר בגלל הכלבת

תושבי הצפון

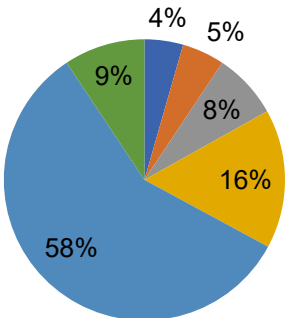
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

29% חושבים שצריך להרעיל את חיות הבר בגלל הכלבת

תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

17% חושבים שצריך להרעיל את חיות הבר בגלל הכלבת

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " אני חושב שצריך לפזר פיתיונות רעילים לבעלי חיים על מנת למגר את הכלבת ". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי הארץ שלא גרים בצפון.

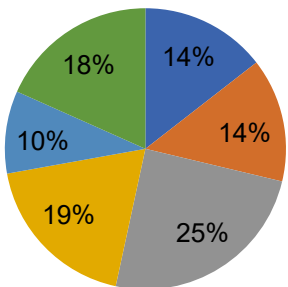
תוצאות

נשים הארץ	גברים הארץ	נשים הצפון	גברים הצפון	נשים	גברים	סך כל המשיבים	
4%	6%	9%	13%	6%	9%	7%	מסכים מאד
2%	11%	4%	16%	3%	13%	6%	מסכים
7%	9%	14%	7%	10%	8%	10%	מסכים באופן חלקי
15%	17%	18%	18%	17%	17%	17%	לא ככ מסכים
63%	47%	47%	39%	55%	44%	52%	כלל לא מסכים
9%	10%	8%	7%	9%	9%	9%	אין לי דעה

הטבלה מציגה את התפלגות התשובות בשאלה- " אני חושב שצריך לפזר פיתיונות רעילים לבעלי חיים על מנת למגר את הכלבת"- השוואה בין משיבים למשיבות, עם וללא חלוקה גיאוגרפית.
מבין כלל המשיבים- 23% חושבים שצריך להרעיל את חיות הבר בגלל הכלבת, בקרב גברים- 30% מרגישים כך לעומת 19% מהנשים. בקרב גברים בצפון לעומת גברים בשאר הארץ- 36% לעומת 26% בהתאמה. ובקרב נשים בצפון לעומת נשים בשאר הארץ- 27% לעומת 13% בהתאמה.

אני מרגיש שמצב הכלבת יצא משליטה

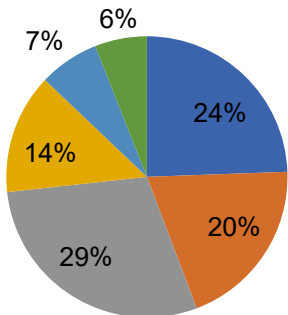
מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

53% מרגישים שמצב הכלבת יצא משליטה

תושבי הצפון

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

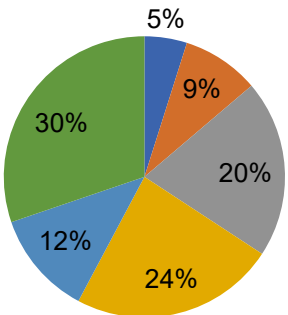

73% מרגישים שמצב הכלבת יצא משליטה

[2]

תושבי שאר הארץ

מסכים באופן חלקי מסכים מסכים מאד
אין לי דעה כלל לא מסכים לא ככ מסכים

34% מרגישים שמצב הכלבת יצא משליטה

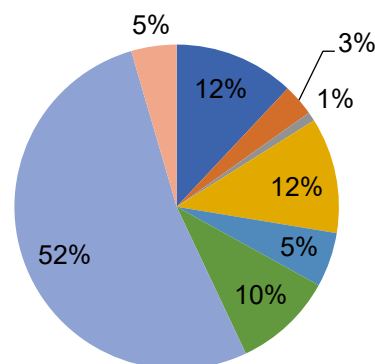
[1]

[3]

התרשימים מציגים את התפלגות התשובות בשאלה- " אני מרגיש שמצב הכלבת יצא משליטה ". [1] התפלגות התשובות בקרב כלל הנשאלים. [2] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי שאר הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי צפון הארץ. [3] התפלגות התשובות בקרב תושבי שאר הארץ.

במידה ואראה בעל חיים משוטט הנראה כחולה בכלבת, אצור קשר דבר ראשון עם:

אחר רשות מקומית משרד הבריאות משפחה משטרה מדא חבר וטרינר

52% ענו שיצרו קשר עם הרשות המקומית

התרשים מציג את התפלגות התשובות בקרב כל הנשאלים בשאלה-
 " במידה ואראה בעל חיים משוטט הנראה כחולה בכלבת, אצור קשר
 דבר ראשון עם:"

בנוגע למודעות התושבים בנושא ההתמודדות עם הכלבת:

מהראיונות דווח כי נעשים מאמצים להעלאת המודעות

בקרב התושבים באמצעות מתן הנחיות.

מצד אחד, מהשאלונים עלה שתושבי הארץ אינם

מרגישים שקיבלו כלים והנחיות ברורות.

מצד שני, באזורים האפידמיים נצפו תחושות חיוביות יותר מאשר בשאר הארץ.

מתוצאות השאלון ניתן לראות כי האזרחים חשים

שבעת תקיפה על ידי חיה חולה בכלבת

הם ידעו מה אופן הפעולה הרצוי.

אך ברגע שיראו חיה חולה משוטטת, הם פחות ידעו כיצד לנהוג.

דבר זה תומך בדעתנו, כי יש צורך בהסברה נוספת ובהעלאת המודעות לגבי

מחלת הכלבת ודרכי ההתמודדות הרצויות בקרב תושבי הארץ.

במהלך המחקר נבחנה 'תרומתה' של הסניטציה להתפרצות הכלבת.
הדעות היו חלוקות, אך רוב המרואיינים הסכימו על חשיבותה והדגישו כי
עודף מקורות מזון משפיע חד משמעית על התרבות התנים.
לדעתנו, יש צורך לעסוק באופן מתמשך בנושא הסניטציה ולא רק בעת
משבר, שכן דרוש זמן רב על מנת לראות את התוצאות בשטח.

בשנת 2015 צומצמה משמעותית כמות החיסונים האוראליים

ושטח הפיזור של החיסונים צומצם גם כן.

בראיונות עלו חילוקי דעות בנוגע להשפעה של מהלך זה

לגבי התפרצות הכלבת שהתרחשה בשנת 2017.

לדעתנו, מסיבות שונות, אין קשר בין השניים.

תחושות התושבים בנוגע להתמודדות הרשויות עם הכלבת חלוקות.

לתחושה זו מצטרפים גם מקבלי ההחלטות במועצה אזורית

גלבוע ביחס למשרדי הממשלה האחראים.

תחושתנו היא שקיים איזשהו ענן של

'שאננות ומסירת אחריות מגורם לגורם', שעוד לא התפזר.

בהסתכלות לעתיד, רצינו לבחון אם לדעת הוטרינרים שרואיינו, האם אנחנו בסוף ההתפרצות, או שהגרוע מכל עוד לפנינו? נראה שהם מסכימים על כך ששיאה של המגפה מאחורינו, אך העתיד לוט בערפל- משום שההמלטות באביב הקרוב ותזמון החיסונים האוראליים יקבעו תוצאות את המשך המערכה.

למחקר מגבלות והטיות שונות, העלולות להשפיע

על תוצאות המחקר ואמינותו.

נעשו ניסיונות להתגבר על הטיות אלו.

בדיון עלה כי תושבי הצפון חווים את הכלבת אחרת מתושבי שאר הארץ.

הם מכירים יותר את ההנחיות הקיימות ומיישמים אותן יותר.

אנו חושבות שהמודעות באזורים האפידמיים טובה יחסית לשאר הארץ

אך יש עוד מקום לשיפור. בנוסף, יש להעלות את המודעות

בשאר אזורי הארץ ולא לפקפק בחשיבות מתן

הידע והכלים גם לאלו שלא גרים בצפון הארץ.

קבצי הנספחים מצורפים בתיקייה נפרדת.